

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เล่มที่ ๑๓

1

บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้เงิน หากจำเลยไม่ชำระขอให้ยึดและอายัดทรัพย์สินของจำเลยและทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้เงินแก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบ คำพิพากษาของศาลที่ไม่กำหนดให้โจทก์มีสิทธิบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลย โจทก์มีสิทธิในการบังคับคดีชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๒/๒๕๖๓

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบโจทก์ตามสัญญากู้ยืมเงิน และสัญญาจำนอง โดยประสงค์บังคับจำนองเอาแก่ที่ดินตามฟ้อง อันเป็นการกล่าวอ้างว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าว เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นกฎหมายสารบัญญัติและเป็นคดีมีข้อพิพาท ดังนี้ เมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีเข้าสู่ศาล ศาลย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติในการที่จะวินิจฉัยและพิพากษาคดี โดยหากวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาต้องรับผิดชอบโจทก์ตามกฎหมายสารบัญญัติก็ย่อมพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้ตามฟ้องแก่โจทก์ตามสิทธิเรียกร้องที่โจทก์มีต่อจำเลยในทางแพ่ง สำหรับคดีนี้ เมื่อศาลชั้นต้น วินิจฉัยพยานหลักฐานของโจทก์ว่าจำเลยมีหน้าที่ต้องชำระหนี้เงิน ๑,๖๓๙,๑๒๐.๓๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นก็ได้พิพากษาให้จำเลยชำระหนี้เงินจำนวนดังกล่าวรวมทั้งให้โจทก์มีสิทธิบังคับจำนองเอาแก่ที่ดินตามฟ้องในฐานะเจ้าหนี้จำนองผู้ทรงทรัพย์สินสิทธิ จำนองเหนือที่ดินตามฟ้องตามกฎหมายสารบัญญัติด้วย ความรับผิดชอบดังกล่าวของจำเลยก็คือหนี้ตามคำพิพากษา หากจำเลยในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้หรือชำระไม่ครบ โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้

ตามคำพิพากษาก็ย่อมมีสิทธิบังคับคดี และในกรณีนี้ตามคำพิพากษาเป็นหนี้เงินการบังคับคดีย่อมเป็นไปตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค ๔ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ว่าด้วยการบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน คือการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลย หรือบุคคลภายนอกซึ่งเป็นลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องของจำเลยเพื่อนำออกขายทอดตลาดและนำเงินที่ได้มาชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่โจทก์อันเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่กฎหมายให้สิทธิแก่โจทก์โดยสืบเนื่องจากผลแห่งคำพิพากษา และไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ศาลจำต้องระบุสิทธิในการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยไว้ในคำพิพากษาดังนี้ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีเต็มตามฟ้อง และโจทก์ได้มีคำขอให้ยึดทรัพย์สินของจำเลย การที่คำพิพากษามีได้ระบุให้โจทก์ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดอันเป็นขั้นตอนในการบังคับคดี จึงหาเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีสิทธิที่จะบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ แต่สำหรับคดีนี้เมื่อโจทก์มีคำขอท้ายฟ้องและอุทธรณ์ฎีกาในเหตุนี้โดยตรงขึ้นมายังศาลสูง ก็ชอบที่ศาลจะต้องกล่าวในคำพิพากษาให้สิทธิแก่โจทก์ที่จะบังคับคดียึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยไว้ด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่คู่ความและเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติให้บรรลุผลตามคำพิพากษาในเนื้อหาคดี ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคำพิพากษาให้ครบถ้วนตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า หากจำเลยไม่ชำระหนี้หรือชำระไม่ครบถ้วน ให้ยึดทรัพย์สินที่จำนองและทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระแก่โจทก์

คำถาม เจ้าหนี้ภาษีอากรยึดที่ดินมีโฉนดของลูกหนี้เพื่อนำออกขายทอดตลาดต่อมาศาลชั้นต้นในอีกคดีหนึ่งมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวโดยการครอบครองปรปักษ์และผู้ร้องนำคำสั่งของศาลไปยื่นขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ดังนี้ เจ้าหนี้

ภาษีอากรจะยื่นคำร้องขอให้อยกคำร้องขอของผู้ร้องและมีคำพิพากษาว่าลูกหนี้เป็น
เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงพิพาท เพื่อผู้ร้องขอจะได้นำที่ดินแปลงดังกล่าวออกขายทอดตลาด
นำเงินมาชำระหนี้ภาษีอากรค้างต่อไปได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

ผู้ร้องขอเป็นเจ้าหนี้ ร. ในหนี้คำภาษีอากรค้างโดยคดีที่ ร. ยื่นฟ้องผู้ร้องขอให้อยกเลิกการประเมินภาษี ศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้องคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ร้องขออาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒ ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๐๖๘๗ มีชื่อ ข. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เพื่อนำออกขายทอดตลาด ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๐๖๘๗ โดยการครอบครองปรปักษ์ ผู้ร้องนำคำสั่งศาลชั้นต้นไปยื่นคำขอจดทะเบียนต่อสำนักงานที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจึงมีหนังสือสอบถามผู้ร้องขอว่าได้ถอนการยึดที่ดินดังกล่าวแล้วหรือไม่ และมีหนังสือสอบถามศาลชั้นต้นว่าเจ้าพนักงานที่ดินจะสามารถจดทะเบียนได้มาโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ ตามคำสั่งศาลได้หรือไม่

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องขอมีว่า ผู้ร้องขอมีอำนาจยื่นคำร้องเข้ามาในคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๐๖๘๗ เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องโดยการครอบครองปรปักษ์ ส่วนผู้ร้องขอเป็นเจ้าหนี้ภาษีอากรของ ร. ซึ่งศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้รับผิดในหนี้ภาษีอากรตามที่ผู้ร้องขอประเมิน เมื่อผู้ร้องขอนำยึดที่ดินพิพาทไว้แล้วโดยผู้ร้องซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าวมิได้ดำเนินการเพื่อขอให้เพิกถอนการยึดที่ดินพิพาทของผู้ร้องขอ ผู้ร้องขอย่อมสามารถดำเนินการบังคับคดีของตนต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ร้องนำคำสั่งศาลชั้นต้นในคดีนี้ไปยื่นคำขอจดทะเบียนต่อสำนักงานที่ดินเพื่อจดทะเบียนได้มาในที่ดินดังกล่าวโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ อันเป็นการดำเนินการบังคับตามคำสั่งศาลชั้นต้น เมื่อการดำเนินการดังกล่าวอาจจะมีผลให้เปลี่ยนผู้มีชื่อ

ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวจาก ร. ลูกหนี้ในคำภาษีอากรค้างของผู้ร้องสอดไปเป็นผู้ร้อง
การบังคับตามคำสั่งของผู้ร้องในคดีนี้ย่อมมีผลกระทบถึงสิทธิของผู้ร้องสอดในฐานะ
เจ้าหนี้ภาษีอากรของ ร. ที่ได้ยึดที่ดินดังกล่าวไว้เพื่อการขายทอดตลาดแล้ว ผู้ร้องสอด
จึงมีสิทธิยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีนี้เพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง และบังคับตามสิทธิ
ของผู้ร้องสอดในการบังคับคดีในคดีนี้ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๕๗ (๑) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งเกี่ยวกับหนังสือของ
เจ้าพนักงานที่ดินที่สอบถามศาลชั้นต้นว่าเจ้าพนักงานที่ดินจะสามารถจดทะเบียนได้มา
โดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ ตามคำสั่งศาล
ให้แก่ผู้ร้องได้หรือไม่ อันเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับสิทธิของผู้ร้องสอดที่ได้รับความ
ค้ำครอง ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒ ทวิ สำหรับทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ ตามมาตรา ๑๒
ผู้ร้องสอดจึงมีอำนาจยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีนี้ได้ เมื่อผู้ร้องสอดไม่ได้ร้องคัดค้านเข้ามา
ในคดีในศาลชั้นต้น ถือได้ว่าเป็นบุคคลภายนอก คำสั่งศาลชั้นต้นที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน
จึงไม่ผูกพันผู้ร้องสอดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง
(๒) ผู้ร้องสอดจึงสามารถพิสูจน์ได้ว่า ที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของ ร.

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ